

**зграда краљевске банске управе
(зграда скупштине Р.М.)
пре скопског земљотреса** (Скупштина Републике Македоније)

После Октобарске револуције, велики број интелектуалаца напустио је до тада царску Русију, а добар део њих усидрио се у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, где је дао значајан допринос у развоју науке, образовања, уметности и свеукупног живота.

Међу њима је било и доста архитеката који су у многome утицали да Београд и данас изгледа овако лепо. Свакако, они су остављали трагове и у другим градовима, а неки од њих су већ били спомињани у овој рубрици.

Међу многим објављеним конкурсима за изградњу јавних и административних зграда у Скопљу које се тада, сходно функцији главног економског, друштвено-политичког и културног центра Вардарске бановине, веома интензивно развијало, био је и онај из 1930. године за изградњу Банске палате на Тргу ослобођења, а на ком је победио тандем Руса из Београда: Виктор Лукомски – Иван Рик, чији је пројекат садржао елементе из средњовековног градитељског наслеђа тј. византијске црковне архитектуре.

Ипак, са изградњом се сачекало до 1938. године, како би се на пројекту извршиле одређене корекције. Наиме, чехословачки архитекта Вјечислав Ј. Худак, који је у том периоду радио у Краљевској банској управи Вардарске бановине, избрисао је традиционалне елементе са назнаком историјске алузије чиме је хтео да модернизује изглед. Објекат је конципиран у модерном архитектонском језику тог времена, са специфичним разиграним волуменом и присуством чистих фасадних елемената; у основи има облик петоугла, у његовој средини тј. унутрашњости је двориште са салом, а на

фасади су примењене декорације са геометријским садржајима. Обрада кабинета и ентеријера су можда најинтересантнији део од уграђеног орнаменталног садржаја у објекту јер су били изрезбарени, а међу најистакнутијим израђеним у том духу је свакако била канцеларија бана. Њени зидови су били комплетно обложени дрветом, које је било подељено у правилна поља где су изрезбарени различити стилизовани мотиви из геометрије, флоре и фауне, утемељени на народној уметности и традицији. У годинама које су следиле, ентеријер је повремено мењан, док је спољашност сачувала првобитни изглед. Зграда је била свечано отворена и пуштена у употребу 1939. године као Управна палата.

Ипак, и она је у земљотресу била видно оштећена, те су били преузети велики захвати за њено санирање и реконструкцију, што је успешно и учињено. Данас су у њој смештени Собрање (Скупштина) и Председник Републике Македоније, а недавно је завршена и једна од фаза пројектовања њене надградње.